

РЕШЕНИЕ

№ 97

гр. Търговище, 25.02.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ТЪРГОВИЩЕ, IX СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и трети февруари през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Красимира Ив. Колева

при участието на секретаря Ивалина Ст. Станкова
като разгледа докладваното от Красимира Ив. Колева Гражданско дело № 20213530101233 по описа за 2021 година

Предявени са по почин на ищеца обективно съединени иски за прогласяване нищожност на клауза за неустойка по договор за потребителски кредит, в условие на евентуалност, както следва:

Главен иск – за нищожност, поради противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 предлож.1-во от ЗЗД и във вр. чл.11 ал.1 и чл.19 ал.4 от ЗПК и във вр. чл.22 от ЗПК; и в условие на евентуалност:

- поради противоречие със закона, на осн. чл.26 ал.1 предлож.1 – во и във вр.чл.143 ал.1 от ЗЗП

-поради накръняване на добрите нрави, на осн. чл.26 ал.1 предлож.3-то от ЗЗД.

Ищцата -Л. АЛ. М. твърди в исковата си молба, че в качеството и на заемател и на ответника „Сити Кеш“ ООД, в качеството и на заемотател, са страни по договор за паричен заем Кредирект № 506232, сключен на 16.03.2021г. Сумата на отпуснатия заем е 1400 лв., при срок за погасяване 18 месеца, като общата сума за плащане е 1962.26 лв.

По силата на т.6.2. от ДПЗ , при неизпълнение на задължението по т.6.1. от ДПЗ, заемателят трябва да заплати неустойка в размер на 2843.74 лв., разсрочено съгласно погасителния план. По този начин общата сума, дължима от заемателя е в размер на 4806 лв. /1962.26 лв.+2843.74лв./.

Клаузата за неустойка в размер на 2843.74 лева, е нищожна на основание чл. 26, ал. 1 предлож.1-во от ЗЗД и поради това, че е сключена при неспазване на нормите на чл. 11 и чл. 19, ал.4 от ЗПК във вр. с чл. 22 от ЗПК, както и по чл. 143, ал.1 от ЗЗП. С предвиждането

на такива разходи за неустойка в ДПЗ се заобикаля и разпоредбата на чл.19, ал.4 ЗПК. Поради невключване на уговорката за неустойка в размера на ГПР, последният не съответства на действително прилагания от кредитора в кредитното правоотношение. ГПР е посочен в ДПЗ само като абсолютна стойност и не е ясно какви разходи включва, в нарушение на чл.11 ал.1 т.10 от ЗПК.

Клаузата за неустойка е неравноправна по смисъла на чл.143 т.5 от ЗЗП, тъй като е необосновано висока и в този смисъл е и т.32 от извлечение от протокол № 44 на заседание на КЗП от 05.11.2015г. С процесната клауза за неустойка от ДПЗ в полза на кредитора се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение - неадекватно обезпечение, от което обаче не произтичат вреди.

Клаузата за неустойка е нищожна като противоречаща на добрите нрави и принципа на съразмерността, тъй като сумата в размер на 2843.74 лева е два пъти над сумата на отпуснатия кредит в размер на 1400 лева.

Моли съдът да постанови решение, с което да прогласи нищожност на клауза за неустойка по договор за потребителски кредит, поради накърняване на добрите нрави, на осн. чл.26 ал.1 предлож.3-то от ЗЗД; в условие на евентуалност, поради противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 предлож.1-во от ЗЗД и във вр. чл.11, чл.19 ал.4 от ЗПК и във вр. чл.22 от ЗПК; и в условие на евентуалност поради противоречие със закона, на осн. чл.26 ал.1 предлож.1 – во и чл.143 ал.1 от ЗЗП. Редовно призована ищцата не се яви лично в открито заседание и не се яви упълномощен процесуален представител. С писмени становища от 14.02.2022г. и от 17.02.2022г. от пълномощника – адв. М.М. от АК-П., исковете се поддържат така, както са предявени, ведно с искане за присъждане на разноските по делото.

Ответникът, редовно уведомен за исковата молба, подаде в едномесечния срок и по реда на чл.131 от ГПК писмен отговор, видно от който оспорва предявения иск и моли да бъде отхвърлен като неоснователен. Възраженията на ответника, изложени в писмения отговор са следните:

- Не е налице противоречие с добрите нрави в клаузата за неустойка: При вземане на решение за сключване на договор за заем, като е оценил кредитоспособността на клиента, кредиторът е приел да поеме финансовия риск и да сключи договор за заем с клиента при условие, че същият представи надлежно обезпечение - поръчител или банкова гаранция. Предоставянето на обезпечение в една от двете форми зависи изцяло от волята и действията на потребителя. В настоящия случай при сключване на процесния кредит ищецът не е представил каквото и да било обезпечение, което да гарантира дори и в минимална степен интереса на кредитора от връщането на сумата по договора за заем.;

-Размерът на неустойката не се включва ГПР. Уговорената, в чл. 6.2 от договора, неустойка се явява обезщетение за неизпълнение на акцесорно задължение. Обезщетението по дефиниция не попада в общите разходи и не може да се взема предвид при изчисляване на ГПР. От тук следва, че неустойката по чл. 6.2 от договора, не влиза в посочения размер

на ГПР и не може да се приравнява на възнаградителна лихва, тъй като по смисъла на уговореното между страните, тя няма такава функция.;

- ГПР в размер на 48.01% е изчислен по формула, съгласно Приложение № 1, като видно от съдържанието на процесния договор единственият разход е посоченият в договора годишен лихвен процент. Ясно посочен е и размерът на възнаградителната лихва- 40.05%, с оглед на което е изпълнено задължението по чл. 11, ал.1, т.10 ЗПК.;

- Съгласно разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т.19 ЗПП неравноправна е клаузата, която не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора. Видно от самия договор в разпоредбата на чл. 6.2 от същия ясно и точно е посочено какви ще са финансовите последици за потребителя, в случай че същият не предостави исканото обезпечение.;

Съгласно чл. 3, параграф 2 от ДИРЕКТИВА 93/13/ЕИО НА СЪВЕТА от 5 април 1993 година относно неравноправните клаузи в потребителските договори преценката за неравноправния характер на клаузите не се свързва нито с основния предмет на договора, нито със съответствието на цената и възнаграждението, от една страна, и по отношение на доставените стоки или предоставените услуги, от друга, при условие че тези клаузи са изразени на ясен и разбираем език.;

- Не е налице заобикаляне на закона-разпоредбата на чл.19 ал.4 от ЗПК, посредством предвиждане на неустойечно задължение, което в действителност се явявало „калкулиране на допълнителна печалба“.

- Не е налице заблуждаваща търговска практика при посочването на ГПР в договора за кредит. В процесния ДПЗ ясно са посочени параметрите на главницата, възнаградителната лихва, както и размерът на дължимата неустойка, в случай че потребителя не предостави исканото обезпечение. В ГПР размерът на неустойката не е включен, по аргументите изложени по-горе. Още при сключването на договора потребителят може да направи преценка за икономическите последици от сключения договор. Не е налице никаква подвеждаща информация, която може да въведе потребителя в заблуждение и да повлияе на решенията дали да сключи или не процесния договор.;

- Не е налице неизпълнение на изискването на чл. 11, ал. 1, т.10 ЗПК. Видно от съдържанието на представения договор за потребителски кредит, в същия са посочени всички допускания, взети предвид от кредитора при определяне на годишния процент на разходите.

Редовно призован в открито заседание, ответникът няма процесуален представител. Постъпи писмена молба, с която поддържа писмения отговор, оспорва в т.1 писменото заключение по съдебната счетоводна експертиза и моли за назначаване на повторна.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства, прие за установено следното от фактическа страна:

От представения по настоящото дело писмен договор, „Сити Кеш“ ООД -София, наричан - заемотател, от една страна и от друга страна – ищцата Л. АЛ. М., наричана за краткост – заемател, са сключили Договор за паричен заем Кредирект № 506232 от

16.03.2021г. с индивидуални условия на договора и общи условия.

Съгласно чл.3 от индивидуалните условия на визириания договор, параметрите на отпуснатия заем са: размер на отпуснатия заем: 1400 лв.; размер на погасителна вноска: 4 x 46.73 лв. и 14 x 126.81 лв.; ден на плащане: петък; вид вноска: месечна; ГПР: 48.7 %; брой вноски: 18; фиксиран годишен лихвен процент: 40.05 %; дата на първо плащане: 16.04.2021г.; дата на последно плащане: 16.09.2022г.; обща сума за плащане: 1962.26 лв.

Чл.4 от договора представлява План за погасяване /погасителен план/, даден в табличен вид, в който са посочени в отделни колони № на погасителна вноска; падеж на вноска; главница; лихва; вноска /главница+ лихва/; неустойка; вноска с неустойка; отстъпка; сума за плащане. Така при обща сума за плащане /главница+лихва/ в размер на 1962.26 лв. и начислена неустойка върху тази сума 2843.74 лв. общо дължимата сума за плащане с неустойка е 4806 лв., като след приспадане на отстъпка 120 лв. оставащата общо дължима сума /главница+ лихва + неустойка/ е в размер на 4686 лв. Направено е уточнение след погасителния план, че показаните неустойка и вноска с неустойка са размер на дължимото месечно плащане при неизпълнение на т.6.1. от индивидуалните условия на договора за заем. Съгласно чл.5, годишният процент на разходите /ГПР/ на заема не включва възможни разходи, които заемателят може да се наложи да плати при неизпълнение на договорните си задължения, както и таксите по Тарифа за таксите на заемодателя.

В чл.6 от индивидуалните условия на процесния договор заемодателят и заемателят се споразумели, договорът за заем да бъде обезпечен с поне едно от посочените обезпечения: банкова гаранция или поръчител, отговарящи на условията по чл.33 ал.1 от ОУ /т.1. Поръчителство на едно или две физически лица, които отговарят кумулативно на следните условия: имат осигурителен доход общо в размер на най-малко 7 пъти размера на минималната работна заплата за страната; в случай на двама поръчители, размерът на осигурителния доход на всеки един от тях трябва да е в размер на поне 4 пъти минималната работна заплата за страната; не са поръчители по други Договори за заем, сключени от Заемодателя; не са Заемаатели по сключени и непогасени Договори за заем, сключени със заемодателя; нямат кредити към банки или финансови институции с класификация различна от „Редовен“ както по активни, така и по погасени задължения, съгласно справочните данни на ЦКР към БНБ; да представят служебна бележка от работодателя си или друг съответстващ документ за размера на получавания от тях доход; и т.2 Предоставяне на безусловна банкова гаранция, издадена от лицензирана в БНБ търговска банка, за период, включващ от сключване на Договора за заем, до изтичане на 6 месеца след падежа на последната редовна вноска по погасяване на заема и обезпечаваща задължение в размер на два пъти общата сума за плащане по Договора за заем, включваща договорената главница и лихва/.

В чл. 33 ал.2 от ОУ е регламентирано правото на заемодателя – еднолично и без да се мотивира дали предложеното му обезпечение е годно да обезпечи заема да откаже сключване на договор за заем, докато не бъде предоставено исканото обезпечение или да откаже сключване на договор за заем при непредставяне на исканото обезпечение.

Очевидно тази разпоредба от ОУ е в конфронтация с разпоредбата на чл.6.1. от индивидуалните условия по ДПЗ, където е казано, че заемателят се задължава да представи обезпечението в срок от 3 дни, считано от усвояване на заеманата сума. За да тече срок от усвояване на заеманата сума значи договорът вече е сключен /чл.20 ал.1 от ОУ/ и тогава заемотателят не би могъл „да откаже сключване“ при непредставяне на исканото обезпечение, а заемателят направо е поставен в положение да дължи неустойка разпределена към ежемесечните вноски съобразно погасителния план!

В чл.6.2. от индивидуалните условия на посочения по-горе договор за паричен заем е уговорено, че при неизпълнение на т.6.1. заемателят дължи на заемотателя неустойка в размер на 2843.74 лв., като неустойката се начислява автоматично от заемотателя и с подписването на договора заемателят се счита уведомен за нейното начисляване. Начислената неустойка във фиксирания общ размер 2843.74 лв. се заплаща разсрочено съгласно погасителния план.

По силата на чл.7 от индивидуалните условия, същите, както и общите условия представляват договор за заем, сключен между страните, и уреждат и определят техните взаимоотношения. Заемотателят декларира, че е получил ОУ, съгласява се с тях и ги приема като обвързващи.

Съгласно чл.30 ал.1 от ОУ, годишният процент на разходите /ГПР/ изразява общите разходи по заема за заемополучателя, настоящи или бъдещи, изразени като годишен процент по предоставения заем, той се определя индивидуално за всеки отделен договор за заем. В чл.30 ал.2 изр.2-ро от ОУ е посочено, че заемателят не трябва да прави и не дължи никакви допълнителни лихви, такси, комисионни, застрахователни премии и др., които не са посочени в договора за заем при неговото сключване. В чл.30 ал.3 от ОУ е определено, че годишен лихвен процент /ГЛП/ е съотношението на лихвата към главницата, което се изплаща за използването на заемната сума за срок от една година. В индивидуалните условия на договора за паричен заем – т.3.5. е посочен като абсолютна стойност **ГПР:**

48.01 % и в т.3.7. е посочен фиксиран **ГЛП: 40.05 %**. Но нито в индивидуалните условия /чл.5/, нито в ОУ /чл.30 ал.1/ не е регламентирано какво точно включва ГПР, какви са тези общи разходи-настоящи или бъдещи по заема на заемополучателя. Задължение на заемателя по чл.27 т.1 от ОУ е „Да върне на заемотателя дължимата сума заедно със съответния ГПР, уговорен между страните при сключване на договора, както и останалите дължими по договора суми“. И от тази разпоредба не е ясно какво включва ГПР и какви са тези останали по договора суми.

От писменото заключение по съдебна счетоводна експертиза, потвърдено от вещото лице Е.В. в открито заседание, се установи следното: 1.Реалният, действителният размер на ГПР по процесния договор за паричен заем Кредирект №506232/16.03.2021г., определен съгласно Приложение №1 от ЗПК е ГПР 48.8066 %. ; 2. Разходите, взети в предвид от кредитора при определяне размера на ГПР са главница 1400.00лв., ГЛП - 40.05% и срок на кредита 18 месеца. Няма други разходи, включени в реалния, действителния ГПР. В погасителния план има включена неустойка, но същата според чл.19 т.3 от ЗПК не се

включва при изчисляване на ГПР.; 3. ССЕ установи, че се съдържат в сключения ДПЗ и погасителен план към него всички допускания, взети в предвид от кредитора за изчисляване на ГПР съгласно Приложение № 1, чл. 19 от ЗПК - главница, договорна лихва, срок на кредита. От допълнително дадените в открито заседание разяснения от вещото лице се установи, че при начисляване на неустойка реално ГПР е в размер на 794.7783 %, като при изчисляването са въведени данните отразени от ищеца с неустойка по погасителния план и те отговарят точно по данните изчислени от ССЕ с неустойка по погасителния план, който автоматично се генерира след въвеждане на основните параметри по договора.

Предвид установената фактическа обстановка съдът прави следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 1, т. 2 ГПК в доклада по делото съдът следва да даде правна квалификация на претендираните от страните права и релевираните възражения въз основа на посочените от тях обстоятелства. Страните не са длъжни да определят правното основание на своите претенции, като дори и да са го направили, дадената от тях квалификация не е обвързваща за съда. Същото важи и за съотношението, в което се намират помежду си съединените искове. Задължение на съда е да определи вида на съединяването, както и поредността, в която следва да бъдат разгледани исковете, ако те са предявени в условията на евентуалност. В този смисъл – Решение № 527 от 21.06.2010 г. на ВКС по гр. д. № 1363/2009 г., IV г. о., ГК. В Решение № 97 от 8.02.2013 г. на ВКС по т. д. № 196/2011 г., I т. о., ТК е даден отговор на въпроса относно вида на съединяването при въведени няколко основания за нищожност, произтичащи от различни факти. В мотивите на посоченото решение ВКС е приел следното: "При въведени няколко основания за нищожност, всяко от които произтича от различни факти и може да съществува самостоятелно, правен интерес от кумулативното обективно съединение на исковете не е налице, ако правните последици, които законът свързва с обявяването на нищожността за идентични. В този случай, независимо от поддържано от ищеца кумулативно съединяване на исковете, съдът следва да разгледа исковете при условия на евентуално съединяване и да се произнесе по всеки един от тях в поредност, съобразно естеството на твърдения порок според основанията по чл. 26 ЗЗД. С уважаването на иска за обявяване на нищожност на едно от тези основания, съдът не дължи произнасяне по исковете, предявени на други въведени в процеса основания и следва да ги остави без разглеждане."

Ищцата и ответникът са обвързани в облигационни отношения, възникнали по силата на договор за паричен заем Кредирект № 506232 от 16.03.2021г. с индивидуални условия на договора и общи условия.

Съдът намира, че процесният договор за кредит попада под уредбата на ЗПК. В разпоредбите на чл. 10, ал. 1 и чл. 11, ал. 1-2 от ЗПК са изчерпателно изброени задължителните реквизити на договора, като съобразно чл. 20 от ЗПК, когато не са спазени изискванията по чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7-12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7-9 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен. Процесният договор е сключен в писмена форма по разбираем начин; посочен е общият размер на кредита, съгласно чл. 11, ал. 1, т. 7 от ЗПК; лихвеният процент по кредита съгласно чл. 11, ал. 1, т. 9 от ЗПК

определен на годишна основа съгласно § 1, т. 4 от ДР към ЗПК – фиксиран; условията за издължаване на кредита – включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, съгласно чл.11 ал.1 т.11; информацията по чл.11 ал.1 т.12 ; наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора и срока, в който това право може да бъде упражнено, съгласно чл.11 ал.1 т.20 / в чл.28-29 от ОУ/ ; общите условия, които са неразделна част от договора , съгласно чл.11 ал.2 ЗПК.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит трябва да съдържа годишният процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин.

Според § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, "общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия, а в т. 2 от същата разпоредба е указано, че "обща сума, дължима от потребителя" е сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита за потребителя.

Видно от съдържанието на процесния договор за кредит, в него не е ясно формулирана действителната "обща сума, дължима от потребителя". Така в чл.3 ал.10 от договора за паричен заем фигурира "обща сума за плащане": 1962.26 лв. и в чл.3 ал.1 от договора за паричен заем е посочен „размер на отпуснатия заем“: 1400 лв. /това е общ размер на кредита/ , но не е ясно как е изчислена общата сума за плащане 1962.26 лв. /от погасителния план може да се предполага, че това е сбор на главница 1400 лв. и лихва 562.26 лв./ , какво включва тя освен общ размер на кредита; какви са и как са отчетени общите разходи по кредита за потребителя, какво включва ГПР от 48.01 % освен годишния лихвен процент от 40.05 %. В раздел IX „Допълнителни услуги“ от ОУ е регламентирано заплащане на такси при избор на допълнителни услуги в т.ч. „за експресно разглеждане на искане за заем“; „за удължаване на заем“. В раздел XI „Разваляне и прекратяване на договора за заем. Неустойки“ от ОУ са предвидени заплащане на разноси за извънсъдебно и съдебно събиране на вземането, както и заплащане на неустойки в т.ч. и при непредставяне на годно обезпечение в срок от 3 дни от подписване на договора за заем. Установи се от представеното и приложеното към исковата молба от ищцата Извлечение за извършени и предстоящи плащания, издадено на 12.08.2021г. от заемотателя /л.6/, че платената от нея сума по заема към датата на издаване е 414 лв., остатък до края на кредита 4386.78 лв. в т.ч. главница, лихва, неустойка и отделно се начислява такса за

администриране на просрочен кредит според дните на просрочие и законова лихва.

Съгласно чл. 21, ал. 1 от ЗПК, всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна. В този смисъл, като не е включил т.нар. неустойката по чл.6.2. във вр.чл.6.1. от индивидуалните условия по договора за паричен заем, във вр. чл.33 и чл.37 от ОУ – на стойност над два пъти по-висока отколкото отпуснатия заем /при главница 1400 лв. неустойката е 2843.74 лв./, в "общата сума, дължима от потребителя", кредиторът е заобиколил изискванията на закона за точно посочване на финансовата тежест на кредита за длъжника, поради което клаузите от договора, касаещи общата сума за погасяване и годишния процент на разходите, както и за неустойка са нищожни, т. е. не съществуват по договора. И тъй като не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен съгласно чл. 22 от ЗПК, както и клаузата за неустойка. По силата на чл.23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Следва клаузата за неустойка по чл.6.2. от индивидуалните условия по ДПЗ да се прогласи за нищожна, поради противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 предлож-1во от ЗЗД и във вр. чл.11 ал.1 и чл.19 ал.4 от ЗПК и във вр. чл.22 от ЗПК.

Главният иск, предявен от ищцата е доказан по основание и следва да бъде уважен, поради което съдът не дължи произнасяне в диспозитив по предявените в условие на евентуалност обективно съединени искове, посочени по-горе.

Освен изложеното по-горе и специално по отношение претендираната от ищцата нищожност на клауза за неустойка, като накърняваща добрите нрави, съдът държи да отбележи следното:

Както е прието в т.3 от ТР № от 15.06.2010 г. по т. д. № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС, нищожна поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. Добрите нрави не са писани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях, като за спазването им при иск за присъждане на неустойка съдът следи служебно. Преценката за нищожност на неустойката поради накърняване на добрите нрави следва да се прави за всеки конкретен случай към момента на сключване на договора при използването на критерии като естеството на задълженията, изпълнението на които се обезпечава с неустойка; дали изпълнението на задължението е обезпечено с други правни способности - поръчителство, залог, ипотека; съотношението между размера на уговорената неустойка и очакваните от неизпълнение на задължението вреди и други. Неустойката следва да се приеме за нищожна, ако единствената цел, за която е уговорена, излиза извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции. В този смисъл е константната практика на ВКС /напр. Решение № 99 от 8.07.2010 г. на ВКС по т. д. № 984/2009 г., I т. о., ТК; Решение № 776 от 5.01.2011 г. на ВКС по гр. д. № 969/2009 г., IV г. о., ГК; Решение № 139 от 21.05.2019 г. на ВКС по гр. д. № 3109/2018 г., IV г. о.; ГК Решение № 196 от 6.12.2010 г. на ВКС по т. д. № 335/2009 г., II т. о., ТК/.

В глава четвърта от ЗПК е уредено задължение на кредитора, преди сключване на договор за кредит, да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и при отрицателна оценка да откаже сключването на такъв. В този смисъл е съображение 26 от преамбюла на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23.04.2008 г. относно договорите за потребителски кредити. Разгледана в този аспект, клаузата в чл. 6.2. от договора за паричен заем, според която се дължи неустойка в размер на 2843.74 лв. при неосигуряване в 3-дневен срок от датата на усвояване на заемната сума на обезпечения чрез поръчителство на физически лица или безусловна банкова гаранция в полза на заемотателя, се намира в пряко противоречие и конфронтация с преследваната с целта на транспонираната в ЗПК директива. Подобна уговорка прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за извършване на предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. По този начин на длъжника се вмения задължение да осигури обезпечение след като вече договора е подписан, кредита е отпуснат и дори е усвоена сумата, като ако не го стори, дългът му нараства. Според чл. 16 от ЗПК, проверката за кредитоспособността на потребителя трябва да се извърши преди сключване на договора, съответно тогава да се поиска обезпечение въз основа на изводите от проверката. В конкретния случай и след като кредитът е бил разрешен, от лицето се изисква да представи обезпечение и да заплати неустойка, предварително определена по размер и разсрочена в погасителните вноски.

Преддоговорното задължение на кредитора да направи оценка на кредитоспособността на кредитополучателя, доколкото цели да предпази потребителите от свръхзадлъжнялост и неплатежоспособност, допринася за постигането на целта на Директива 2008/48, която се състои, както става ясно от съображения 7 и 9, в предвиждането в областта на потребителските кредити на пълна и наложителна хармонизация в редица ключови области, която се приема като необходима, за да се осигури на всички потребители в Съюза високо и равностойно равнище на защита на техните интереси и за да се улесни изграждането на добре функциониращ вътрешен пазар на потребителски кредити. В този смисъл параграф 40-43 от Решение от 27 03. 2014 г. по дело C-565/12 на четвърти състав на СЕС.

С тази клауза за неустойка на практика се осъществява следното: първо се подписва договора и отпуска кредит, усвоява се сумата, а в последствие се иска обезпечение, което е в директно противоречие с целта на директивата да се предотврати безотговорното кредитиране.

Косвено вредите, чието обезщетение се търси с тази неустойка, са, че вземането няма да бъде събрано. На практика така се стига до кумулирана неустойка за забава, компенсаторна неустойка и иск за реално изпълнение, което е недопустимо. При това още веднъж следва да се подчертае, че тези вреди са самопричинени, тъй като, ако има предварителна оценка, че е нужно обезпечение, за да се отпусне кредитът, той не би трябвало да се отпусне преди да се предостави обезпечението. В случая това изискване не е

спазено и от неизпълнение на това задължение за предварителна оценка финансовата институция не може да черпи права за себе си, за да изведе легитимен интерес да претендира неустойка.

В индивидуалните условия по ДПЗ и ОУ към него не се изяснява конкретно при какви обективни критерии, фактори и начин е формиран размерът на неустойката – бланкетно в чл. 6.2. се сочи в глобален размер от 2843.74 6 лв.. Нещо повече, същата е определена в размер, по-висок, над 200 % или над 2 пъти от предоставения паричен заем от 1400 лв. и се кумулира към погасителните вноски, като по този начин води до скрито оскъпяване на кредита и дава възможност за неоснователно обогатяване на едната от страните по сделката, в случая – на търговеца за сметка на потребителя. Подобен абсолютно прекомерен размер не би могъл да се оправдае с поетия от кредитора риск от неизпълнението и то на акцесорно задължение за представяне на обезпечение и тази уговорка създава значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца и потребителя и в този смисъл накърнява добрите нрави и се явява нищожна.

Неустойка за неизпълнение на акцесорно задължение, което не е свързано пряко с претърпените вреди (няма данни за ищеца да са настъпили вреди от непредоставянето на обезпечение), е пример за неустойка, която излиза извън присъщите и -обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции и цели единствено постигането на неоснователно обогатяване. По посочения начин се заобикаля и разпоредбата на чл. 33, ал. 1 от ЗПК. С процесната клауза за неустойка в полза на ищеца се уговаря още едно допълнително обезщетение за неизпълнението на акцесорно задължение – непредоставено обезпечение, от което обаче не произтичат вреди. Подобна неустойка всъщност обезпечава вредите от това, че вземането няма да може да бъде събрано от длъжника, но именно тези вреди се обезщетяват и чрез мораторната лихва по чл. 33, ал. 1 от ЗПК.

Така че, съобразявайки изложеното по-горе съдът счита, че клаузата по чл.6.2. във вр. чл.6.1. от индивидуалните условия по договор за паричен заем Кредитеркт № 506232, сключен на 16.03.2021г. и ОУ към него накърнява добрите нрави, поради което се явява нищожна и на осн. чл.26 ал.1 предлож.3-то от ЗЗД.

Доколкото главният иск, предявен от ищцата – за прогласяване на клаузата за неустойка по чл.6.2. от индивидуалните условия по ДПЗ за нищожна, поради противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 предлож-1во от ЗЗД и във вр. чл.11 ал.1 и чл.19 ал.4 от ЗПК и във вр. чл.22 от ЗПК, е доказан по основание и следва да бъде уважен, то съдът не дължи произнасяне в диспозитив по предявените в условие на евентуалност обективно съединени икове.

С оглед изхода на спора ответникът следва да заплати на ищцата направените реално от нея разноски в размер на 113.74 лв. – за държавна такса за образуване на гр.дело., на осн. чл.78 ал.1 от ГПК.

Ответникът следва да заплати на упълномощения процесуален представител на ищцата, на осн. чл.38 ал.2 във вр. ал.1 от ЗА възнаграждение в размер на 600 лв., който е

минималният предвиден в чл.7 ал.1 т.4 от наредба №1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Въз основа на изложените мотиви, съдът

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТ на клауза за неустойка по чл.6.2. във вр. чл.6.1. от договор за паричен заем Кредирект № 506232, сключен на 16.03.2021г. –индивидуални условия и във вр. чл. 33 ал.1 от ОУ, между заемодател „Сити Кеш“ ООД, ЕИК 202531869, със седалище и адрес на управление гр. София, *****, представлявано от управител – Н. П. П. и заемател Л. АЛ. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Търговище, ул. *****, поради противоречие със закона, на осн. чл. 26 ал.1 предлож-1во от ЗЗД и във вр. чл.11 ал.1 и чл.19 ал.4 от ЗПК и във вр. чл.22 от ЗПК.

ОСЪЖДА „Сити Кеш“ ООД, ЕИК 202531869, със седалище и адрес на управление гр. София, ***** ДА ЗАПЛАТИ на Л. АЛ. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Търговище, ул. *****, съдебен адрес: гр. П., ул. *****, сумата от 113.74 лв., представляваща разноски по делото за държавна такса ,на осн. чл.78 ал.1 от ГПК.

ОСЪЖДА „Сити Кеш“ ООД, ЕИК 202531869, със седалище и адрес на управление гр. София, ***** ДА ЗАПЛАТИ на адв. М.В. М. от АК-П., съдебен адрес гр. П., ул. ***** адвокатско възнаграждение в размер на 600 лв. , на осн. чл.38 ал.2 от ЗА във вр. чл.38 ал.1 т.2 от ЗА.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване в двуседмичен срок от връчването му на страните, пред Окръжен съд - Търговище.

Съдия при Районен съд – Търговище: _____